

від 15.10.2004 р. № 1378. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-2004-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.04.24).

4. Леухіна А. Взаємодія між об'єднаннями громадян та інститутами держави: концепція й можливі моделі. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2506a0ce-7c80-4358-8325-9926b1b174fc/content> (дата звернення: 06.04.24).

5. Петренко К. М. Взаємодія громадських об'єднань та держави в Україні (інституційний аспект) : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2016. 192 с.

6. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.04.2019 р. № 353. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.04.24).

7. Самолук Н. Проблеми розвитку соціального діалогу в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 4. С. 111–117. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-308-4-17>

8. Стасишин М. Інституційна спроможність громадянського суспільства в процесі прийняття управлінських рішень: вітчизняна практика. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. № 1(69). С. 129–134.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-405-7-68>

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ В СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Браткевич А. О.

*здобувачка наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки*

Міжнародний гуманітарний університет

*Науковий керівник: **Кольцов В. М.***

доктор політичних наук,

професор кафедри педагогіки та психології

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Оновлена у 2021 році дорожня карта інтеграції України до Європейського дослідницького простору визначила актуальні напрями підтримки науки та інновацій, ґрунтуючись на співпраці з міжнародними організаціями.

Багато реформ, які проводить Міністерство освіти і науки України в галузі освіти та науки, спрямовані на поглиблення процесів євроінтеграції, з метою впровадження передових підходів, здобутих у Європі, у вітчизняних умовах. "Пріоритети євроінтеграції в освітньо-науковій галузі базуються на активній участі українських дослідників у наукових проєктах та ініціативах ЄС; використанні європейських стандартів і рекомендацій у забезпеченні якості освіти; сприянні академічній мобільності для студентів, викладачів і дослідників ЄС; і інтеграції вітчизняної дослідницької інфраструктури з європейськими науковими та e-інфраструктурами" [3].

Євроінтеграційні пріоритети передбачають наступні аспекти:

- впровадження політики ЄС у сфері розвитку інновацій та технологій за допомогою інструментів відкритих інновацій;
- участь у програмах та ініціативах ЄС (таких як Еразмус+, Horizon Europe, EUREKA, "Європейський зелений курс" та інші);
- запровадження цифровізації у сфері освіти на основі передових європейських практик [3].

Більш детальне вивчення рамкової програми досліджень та інновацій ЄС (2021–2027 рр.) "Horizon Europe" вказує на те, що вона спрямована на зміцнення науково-технологічної бази ЄС та Європейського дослідницького простору (ERA) з метою розвитку інноваційного потенціалу Європи, підвищення конкурентоспроможності, досягнення пріоритетів громадян і підтримки соціально-економічної моделі та цінностей. Бюджет програми Horizon Europe у розмірі 100 млрд євро має бути спрямований на проєкти, які відповідають європейським цінностям, зокрема, на ініціативи, що спрямовані на боротьбу зі зміною клімату, підтримку досягнення Цілей сталого розвитку, збільшення конкурентоспроможності та зростання Європейського Союзу [3].

Європейський освітній та науковий простір може сприяти подальшому розвитку шляхом зосередження на дослідженнях та інноваціях, які відповідають екологічним, соціальним та економічним змінам і викликам, пов'язаним з ними в суспільстві. Це передбачає використання наукового потенціалу Європи для зайняття лідерської позиції в розробці революційних інновацій та встановлення амбітних цілей для вирішення поточних проблем, таких як розвиток навичок, боротьба з раком, зменшення шкідливих викидів та покращення стану водного середовища.

Erasmus+ є програмою Європейського Союзу, спрямованою на підтримку освіти, навчання, молоді та спорту. Бюджет цієї програми практично вдвічі більший, ніж фінансування попередньої програми на період з 2014 по 2020 рік. Програми на період з 2021 по 2027 роки спрямовані на соціальну інтеграцію, перехід до зелених та цифрових технологій, а також на підтримку активної участі молоді в

демократичному процесі. Ці заходи сприяють втіленню пріоритетів та стратегій, зазначених у Європейському освітньому просторі, Плані дій цифрової освіти та Європейській програмі навичок. Метою програми Erasmus+ є надання європейцям навичок, знань та досвіду, які дозволять їм стати активними громадянами та вирішувати суспільні проблеми, такі як безробіття, зміна клімату, економічна та постконфліктна міграція, а також впровадження цифрових технологій. Програма Erasmus+ фінансує цілу низку проєктів, спрямованих на сприяння переходу до зеленої економіки шляхом використання економічно ефективних технологій та зменшення рівня забруднення. Багато проєктів, підтриманих Erasmus+, досліджують можливості подолання різних соціальних проблем, таких як гендерні нерівності на робочому місці, нерівність доступу до освіти у ранньому дитинстві та інші форми дисбалансу. Erasmus+ надає платформу для спільної роботи національних молодіжних та волонтерських організацій та інших структур [3].

Після завершення внутрішніх процедур Україна успішно приєдналася до програм "Горизонт Європа" і "Євратом". Важливою допомогою з боку Європейського союзу було припинення оплати внесків за участь в цих програмах у 2021–2022 роках. Україна отримала підтримку на шляху до повноправного членства в асоціації COST, заявка на яке була підтримана у березні 2022 року. Протягом 2021–2022 років в рамках програм ЄС з досліджень та інновацій "Горизонт 2020" і "Горизонт Європа" 8 українських вищих навчальних закладів розпочали реалізацію 10 проєктів, загальна вартість яких для України перевищує 2,5 мільйона євро [3].

Крім того, інтеграція вітчизняної системи вищої освіти в Європейський освітній простір привела до модернізації структури вищої освіти відповідно до європейських стандартів. Ця модернізація включає часткове приведення Національної рамки кваліфікацій у відповідність до Рамки кваліфікацій Європейського вищого освітнього простору та встановлення наступних рівнів:

- короткий цикл, бакалаврський, магістерський, докторський, науково-освітній, науковий та відповідні ступені;
- впровадження в освітню практику галузей знань та спеціальностей, що близькі до європейського переліку, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, включаючи 29 галузей знань і 122 спеціальності;
- інтернаціоналізацію закладів вищої освіти через розширення можливостей участі в міжнародних проєктах і програмах ЄС, приваблення іноземних студентів і викладачів, а також дослідників;
- включення українських ЗВО до переліку 1 000 найкращих університетів світу[1].

Таким чином, в рамках впровадження дорожньої карти з інтеграції науково-інноваційної системи України до європейського освітнього

простору необхідно зосередитись на наступних аспектах: визначенні ключових освітніх і наукових напрямів стратегічного розвитку; використанні європейських підходів до організації моделей функціонування науково-дослідних та освітніх установ, зокрема на базі кластерного підходу та державно-приватного партнерства; забезпеченні ефективного моніторингу якості вищої освіти; встановленні пріоритетності розвитку інноваційної інфраструктури та е-інфраструктур; залученні додаткового фінансування та грантової підтримки через спільні проекти з ЄС у галузі вищої освіти[2].

Література:

1. Освіта України в умовах воєнного стану: інформаційно-аналітичний збірник. Київ : МОН, 2022. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serpn.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Inform-analitics.zbirn-Osvita.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu.22.08.2022.pdf>
2. Про затвердження дорожньої карти з інтеграції науково-інноваційної системи України до європейського дослідницького простору : Наказ Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 р. № 167. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/02/12/edp-nakaz.pdf>
3. Реформи МОН, спрямовані на євроінтеграцію України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/reformi-monnapravleni-na-yevrointegraciyu-ukrayini-sergij-shkarlet>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-405-7-69>

АТРИБУТИВНІ ОЗНАКИ МОДЕЛІ ЛІБЕРАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В СВІТ-СИСТЕМНОМУ АНАЛІЗІ ІМНУЇЛА ВАЛЕРСТАЙНА

Булатевич М. М.

кандидат соціологічних наук,

доцент кафедри соціології та публічних комунікацій

*Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Ліберальна держава є модель держави, що на сьогоднішній день встановлена в більшості країн світу або, якщо використовувати термінологію Імануїла Валерстайна, – в більшості країн модерної світ-системи. Спираючись на положення світ-системного аналізу Валерстайна,